

DÜŠEVNI LIST

Mêsečne verske novine.

Vu iméni prêkmurske evang. šinjorije reditel
i vödávnik: FLISAR JÁNOŠ, Murska Sobota.

Rokopisi se morajo v Puconce pošilati.

Ček računa št. 13,586; imé „Düševni list“ Puconci.

Cejna na cejlo leto 20 Din., v zvönstvo 30 din.,
v Ameriko 1 Dol., edne numere 2 din.

Izhaja ednòk na mêsec.

Naprejplačilo gorivzeme vsàki ev. dühovnik i vučitel.

Večna reformácija.

Oktobra 31-ti je spòmenek ednoga najznamenitêšega dnéva svêtovne hištorije. Te zvönêšnji dogodek, šteri vu žitki velke familije proteštantizma ete dén za znamenitoga činí i za hválodávajoči svétek posvetí, se tak káže, kak da bi vu sebi mále znamenitosti bio; vém se je nê zgòdilo drúgo, kak ka je eden pròsti ágoštinskoga réda barát, te téda ešče komaj poznáni *Luther Márton*, džündževna zrna svoji düdühvni bojov, ti 95 pravíc vòprebio na dveri wittenbergske grádske cêrkve. Ete za neznamenitoga se vidòči zvönêšnji dogodek je pa itak svêtovne hištorije preobrátna točka grátao. I ka je tò pôstao, ete faktum očivesno negenjeno svedoči kre toga, ka Boža milošča je ségnola téda notri vu žitek človeči milion. Skòz stotin lét se je nabérao človeči grêh i na stené cêrkve se tñdí nadévaó; vu človeči srdcáj se je povnožávalo i gorelo želénje po slobodšćini düše: Boža milošča je dopústila, naj môč evangelioma lahko glasno kriči pròti grehi i naj se človeča düša znóvič lahko slobodno pozdigáva k odprtomi srdci njéno-ga lüblénoga Océ.

Dogodek etoga dnéva se je znábídti za máloga vido pred tedášnjimi gospodami, poglavnikmi i zmožnostami etoga svéta, pa 31-ga oktobra je Boži Düh rümio skòz svetá i pred človečimi düšami se je odprla prelêpa pôt oslobodjénja i nôvoga žitka.

Velikánje, poglavnicke i héréšanci svetá so lehnoli dávno, njihova iména komaj ništerni poznajo že, ali vu reformáciji nam darüvani nôvi žitek je vu zmožen tók zrá-sao na cêlom svêti i dnes düša milionov plava pròti nébi vu obládavnoj pesmi: *Trdi grád je naš Bóg zmožni!*

Jeli ščéte vrédni bidti etoga čüdnoga dnéva? Jeli ščéte preštímati drági herb verovadlívajoči očákov? Jeli ščéte bidti otroci reformácije?

Toga pôt je nê tista, na šteroj — žalost — vnògi hodijo: Zgizdávanje. Nê tisti so vrédni štiri stotin hérose, trpéče verovadlívajoče i mantrníke, ki zasluženosti očákov znájo zvišávajoč spomínati, kí to evangeličansko imé z nadútov zavednostjov nosijo, nego kí *isti kinč*, šteroga je reformácija vòskopala z kmice pozáblenosti, compnrije i grêha, *blázeno vu svoje srdcé zaprêjo i za temelj svojega žitka denejo*. Gospon Jezuš Kristuš mora biti jedini i právi gospod žitki našemi! Vu dühi se je potrebno preporoditi! Naša rêč, naše činénje, naša familija, naša gmána se od dna do dna mora privadjávati k Božoj večnoj vòli. Reformácijo — nazájповrnénje z grêha k živomi Bógi — je potrebno nad samim sehom spuniti.

Reformácija je nê dogodek pretečénosti, nego večén program.

Vervati teliko znamenúje, kak zavüpati sebé na Božo smilenost. LUTHER.

Primož Trubar.

Dobro premišlilvi veliko delo i pomôči domáče gospode gvúšen je začno Trubar nájvêkše delo svojega žitka: obráčanje svétoga písma na slovenski jezik. Žmetno se je znao odlôčiti za eto delo. Ali te, gda je vido, ka nega drugoga, ki bi je v roké vzéo, njemi je právla dúšnavést, ka ga znánje slovenskoga i drúgi jezikov síli k etomi deli. Vnôgo je premišlávno od toga — kak Trubar sam pripovedáva — ka de Gospôd na sôdni dén túdi od oni proso račún, ki so samo eden talentum vzéli od njega. Etak je prisílila Trubara njegva dúšnavést, náj vzeme v roké veliko delo poslovenčenja svétoga písma. Četúdi je dobro znao, kak velki dár de dao s slovenskim svétim pismom svojemi národí v roké, dônok se je nê zviso, nego v poníznom znánji svoje nepopolnosti se je vúpo, ka de Bôg po njem zbudó dobre lúdi, „ki bodo to moje začnjeno nepopolno delo prav nadaljávali i dokončali.“

Prvi sád Trubarovoga trúda je bio: „Ta Evangelij svetiga Mateuša, zdaj pervič v ta Slovenski Jezig preobrnén.“ Od svoji pripomôdkov právi Trubar, ka je pri etom obráčanji vsigdár pred seboj meo to právo vretino nôvoga zákona, šteri je grški písani, zvúntoga je pa glédo túdi na rázločna stára i nôva latínska, nemška i talijanska vódánja svétoga písma. V svojem predgovori je proso vse krščenike, náj ga včasi pov-

čijo, če nájdejo kaj krívoga ali nerazmetoga v njegovom poslovenčenji.

Gda so dománji evangeličanci v Ljubljáni zadovolni bili i pohvállli Trubara za ete prvi tál nôvoga zákona, je včasi nadaljávno začnjeno delo.

Naskori je vódao: Prvi tál novoga zákona, zdržávajóči vse štiri evangéliome i djánja apoštolov. Z ednim je mislo Trubar túdi na drúge potrebčine svojega národa i je vkúper s prvim tálom nôvoga zákona vódao túdi eden kalendar; Melanchtonovo delo: loci communes v slovenskom jeziki, štero zové „eden dugi predgovor“, zdržávajóč poglavítne návuke evang. vere: nadale svétešnje i nedelske evangéliome z rasklâdanjem. Poedini tál te velke knige so se túdi zôseb odávali.

Eto vódánje prvoga tála nôvoga zákona je velke vážnosti postanolo túdi za Hrváte. Trubar je náimre v predgovori vópovedo svoje vúpanje, ka do ništerni hrvaški dúhovniki njegve spise na hrvaški jezik obrnoli, naj bi se reformácija túdi med Hrváti i Srbi ležej razširjávala. S pomočjov tê knig je veliko vúpanje meo Trubar túdi na povrnénje Törkov gledóč. Vúpo se je etak vse Törke k spoznanji njihovi gréhov, njihove spreobrnjene natúre i k čistoj právoj kršćanskoj veri pripelati.

Od svoji prijátelov je dôbo Trubar zadosta pomôči, tak ka je slobodno mislo na správlanje edne hrvaške tiskárne. Pa túdi svoje delo je

Krívda i pokôra.

Roman, písala: Kovatš Frida.

Poslovenčo: SILVANUS.

XXXIV.

Herberta rodítelje so že dávno spáli, on pa je pri okni stao i vu kmično nôč je glédao, gde se je ni edne zvêzdice nê dalô videti. Niká neprerazmenjenoga njemi je nê dalô si doliléčti v postelo, dônok se je prisílo na tó. Ali gda je posvét vgasno, ka bi si dolilégo, eden oster krič so njemi začúle vúha.

„Herbert!“

Nepopísani stráh ga je obládo i celo tēlo njemi je odrevénilo. Zdá hitro svêčo vužgé, k okni skoči i poslúhša vó vu nôč. Vónē je ta mérna tíšina edno nezarazmeto skrivno pesem popévála i Herberta je mraz trôso. Odkud se je čúo te strašen krič, ali njegoví živci so že nē

vrédi? Nazáj si je dolilégo i za krátko je vu teški sen spadno.

Rézika je z brézja naravnô domô bēžala v svojo hišico, gde se je pred postelov na kolena vrgla. Kak dugo je tak kléčala, je sáma nē znála. Že je spoj kmica grátala i vu hiši je povsud mēr prebívao. Pred krátkim so jo k večérji zvali, ali ona je že nē znála, gda je tó bilô. Petri se je tak vidlo, ka samo z detečega truca ostáne od večérje, za ženske čemére se je nē dosta brigo i kak navádno, se je na pôt vzéo v oštarljo.

Rezika se je trúдно i odnemorjeno vzdignola gori od postelē, pred šterov je že vóre dugo kléčala i z trepetajóčimi prsti je napisála pár rēči na eden bēli papér i je doli po stubaj vó odišla. Vu glávi vrtéča blódnost se njē je na friškom lúfti malo vtišála, bole méрно se je zdihávala. Ka naj začne? Z odičnov volóv je prišla vó z hiše i samo zdá je vidla zaistino

znao z domáčov pomočjov nadaljavati, tak ka je naskori v tiskárno dao drugi tál nŏvoga zákona.

Te ga je pa nikák zatŏžo pri wŕtemberškom poglavári Krištofi, njegovom dobročiniteli i prijäteli slovenske reformácie, ka so njegve slovenske knige pune blŏdnoga včenjá i zwinglijánski návukov. Zŏsebno so ga zatŏžili, ka od krsta, Gospodnove svéte večérje i od spravičanja ne vči právoga lŭtheránskoga návuka. Domáči slovenski lŭtheráni so mogli sŏdbo povedati i gda so vsi edni bili v tom, ka je tožba proti Trubaru krivična bila, je Krištof dovolo nadaljávanje dela.

Zdá je pa dŏbo Trubar pozvánje, naj se povrne nazáj v svojo domovino i začne organizirati evang. cerkev na Kránjskom. Domáča evang. gospoda ga je pozvála nazáj, ár so se pŭšpek i dŭhovniki nŏ brigali za predganje i dŭšno pastérstvo, „tak ka v etom glávnom mesti (Ljubljáni) i v glávnoj cerkvi se niti na svéti Božič, Vŭzem i Risále ni edna predga ne drži.“ Dale se tŏžijo v svojem pismi, ka se niti mérajŏčim na njih lastivno želénje ne obslŭžava vŏ Gospodnova svéta večérja pod obema podoboma. Zednim so prosili mesto Kempen, naj njim včini eto slŭžbo kršćanske lŭbézni, ka odpŭsti Trubara, vŏ si oni ležŏ rájdejo ednoga pripravnoga predgara. Trubar se je obrno do Krištofa, naj njemi on po svoji kršćanski i zev-

čeni tanáčnikaj povŏ, ali bi naj proti casarovej vŏli, ki njemi je prepovedo bivanje v slovenskoj domovini, zdá dŏnok nazáj ťŏ, i če de ťŏ, kákŭsi cerkevni rŏd naj dá tam pod pápínskŏv oblástjov bodŏčoj evang. cerkvi. Kránjskoj gospodi je pa píso: „Pridem na Vaše pozvánje i naj mo včasí drugi den, kak v Ljubljáno pridem, obešeni ali zežgáni.“

Etak je Trubar pozvánje domáče gospode z velkov radostjov sprŏjo, ali nŏ se je mogo včasí na pŏt spraviti, ár ga je zadržávalo ešče tiskanje slovenski i hrvaški knig. Rávno zdá se je mogo Trubar z najvékšimi težkŏčami boriti, ťtere so ogrŏžale njegvo celo delo. Pénezi so njemi sfalili i zastavilo se je tiskanje svétoga pisma i drugi knig. V etoj nevŏli njemi je pri-skočo na pomŏč Ungnad — tŭdi sin slovenske zemlé, poglavár štájerske pokrajine, ki je zavolo evang. vere zapŭstiti mogo čŏst i domovino. Ungnad je zdá svojo goréčo vero i svoje velko bogástvo v slŭžbo slovenske reformácie postavo. Na lastivne stroške je nastavo v Urachi biblijski inštitut, gde bi se ná tiskale slovenske i hrvaške evang. knige. Trubara je postavo za ravnátela celoga inštituta i da bi na mesti bio, njemi je preskrbo dŭhovniško slŭžbo v Urachi. Prvle, kak je Trubar prékvzéo svoji dvŏ nŏvivi slŭžbi, je ešče vŏdao nadaljávanje nŏvoga zákona: Pavel apoštola obá lista k Korintuáncom i list k Galatancom.

ono blŏdno i gréhšno, ťtero je včiniti nakonila. Šumŏča voda jo je mágično vlŏkla proti mlini. Sploj pri stŏni mlina je stánola med brezovim grmŏvjem, ťteroga sŭhe véke, kak gŏla rebra so se svŏtile vu kŏsnom mráki. Pred nogámi se njŏ je voda pŏnila i ťumŏla, kak se je prék glávka dolisipávala i se je obráčala vu vrtelci, béle péne delajŏča, ťtere kak blŏdi skŭšávajŏči obrázi so se hrazil na njŏ. Od raztrgani oblákov je mŏsíc vŏobsino i Rŏziki se je tak vidlo, ka na bliščŏči válovaj se béle vile ziblejo vu sprevŏdnom plesí. Šumlŏnje vodŏ jo je spomŏrilo i se je nŏ več bránila toga skrivnoga compra. Edna mála vila je proti njŏ vzdignila svoje pŏnave rokŏ i te mrzle kaple je na njŏ poškopila, dŏnok te kaplice so vlŭfti ostanole i se dale poškátille. Ta mála vila je smehŏč trŏsila svojo barnásto glavŏ, ťtera je Ingí bila prispodobna, ki je vu váraši na fararovoga Herberta čakala.

Na globočini vodŏ so svetle korine cvele i so njŏ z vŏrazcvetenimi glavámi kivalle gori i rŏsan na drugom brŏgi potoka je Herbert stao, ki jo z dvema rokama zové prék k sebi. Zdá se njegov obráz preobrnŏ, Zvellčítela trplŏnja pun i neskončane lŭbézni obráz glŏda prék k njŏ, lŭbézni pune očinske rokŏ se vlŏgnejo z nezgrŭntanov milŏščov proti njŏ — z trávnika proti mlini se pljáni lármaŭžŏči moški glási čŭjejo. Rezika se v celom tŏli strŏsi — eden stopáj naprŏ — eden krič; „Herbert!“ — i ti pŏnjajŏči válovi so eden lŏpi, mládi stvŏr záprli vu svoja nároča. V istoj sekundí se z druhé stráni eden krič čŭje:

„Jezuš, Márija! Na pomŏč, Na pomŏč!“

Ta mlájša Ehrbacherova hlápica je pri pre-klatnom okni stála i si je zgučávala z svojim dečkom. Nŏ sta vzela na pamet to pri potŏki stojŏčo, ali tŏ sta vidla, ka se edno tŏlo vu vrtelc vrže.

Domá na Kránjskom so ga že nê mogli včakati, záto so po njega poslali ednoga čestníka. Z njim se je napôto zdá Trubar v svojo domovino. Že na granici so ga vnôgi čakali i vsigdár več i več lúdi je prihájalo njemi prôti i s skuznatimi očmi pozdrávlalo svojega reformátora. Njegov prihod v Ljubjáno je že v edno velko radostno procesijo zráslo. Z nepopísaním veseljem i navdúšenostjov ga je spréjalo glávno mesto. V znaménje radosti so vse ljubljanske hiše z zástavami bílé okínčane i gda je že prihájo po vilicaj, je muzika firtao vôre igrala: te deum laudamus — hváľmo te, Gospodne.

(Dale.)

Na reformácie svétek.

Pred tebom stoji dičéči tebé
Šereg tvoj, milostiven náš Bôg
Ino srdcá áldov tebi nesé
Za vsa dobra vzéta z tvoji rôk.
Ti si bio vsigdár trdí grád zmožni
Ino močina naša stálna,
Vu vrémenaj túžni pregánjanji
Naša nájstálněša obramba.

Gda je kriva vera ino blôda,
Pokrila dúše i čle'ka dom,
Tvoj svéti sín je nastavo teda
Materé církví fundamentom.
On je steza žitka i pravica,

Vu kmici nam goréča svéča.
Či na nás vderé bár mreže jálnost,
Pri njem mámo' slobodjénja brôd.

Kmične glavé so tak omračile
Z-tadanki njegvo čisto včénjé,
Ali mí verjemo z-apoštolmi,
Brezi tadankov zmišleni njé.
Zveličanje je li samo pri njem,
On je gláva materé církví,
Vekivečni žitek mámo li vu njem,
Zvôn njega nišče nê drúgi.

Keiko pregánjanja so trpeli
Za vero tak vréli očevje,
Ali Kristuša so nê zavrgli,
Préstali temnic i gálj mantre.
Njih mantra je ségla gor' do nébe.
Ali trplivo so nosili,
Kristuša se do konca držéči,
Či bár néba, zemla má preidti.

Dika boj tebi, svéta stvoritel,
Ka si bio veren náš zdržitel!
Boj i po etom tú náš branitel,
Verni tvoji míli varitel.
Ti bojdi srdc naši jedíni troušt,
Gda nam doj záte žitka sunce,
Ti bojdi náš vekivečni gospôd,
Dičili te bomo na veke!

Filsár Jánoš.

Peter je dobro napliti plôpao domô po trávníki, dnes se je nazádržo i nê je telko pio, kak pa drúge dni. Edno nemérno občúténje ga je vedno domô síhilo. Za njim sta njegoviva dvá sôseda stápara popévajôč. Gda je Peter glás na pomôčzvánja z mílna čúo, je z dúgími stopáji bězo naprê.

Gda je k potoki pribězo, so hlápci i drúžina že močno pri deli bíli, da bi z pomočjôv háklov i drogôv to nesrečno z vodé vô potégnoli. Peter je v vodô pogledno i kak stěna je blédi postano; vu válovaj se je edna bléda gláva vidla z barnástími vlasámi za edno minuto, naj se vu drúgoj pá vu vtélica globočino pogrozi.

„Gospodne, samo zdá ednôk bojdi smileni!“

Te divji, brezbožen Peter je zakričo ete reči prék potoka, naj njé glás logôvje kak grmêče proténje odbíjajo nazáj i si je kaput dolivtrgno z tēla. Prvé líki bi ga nazájadržati mogli,

se je vu vodô vrgo i válovje so se vkúperzaprlí obrí njega. Že ob drúgím se bori Peter vu svojem žitki z smrtjôv za dēte svoje, ali zaman. Voda je divje šumēla, gda njē je odvzēti bio porob.

Pá kak ednôk, pred dvájetími létmi, je eden dečko bězo vu farof za pomôč i za edno krátko pôlvôre so tam stáli trijé z sna zbúdjení lúdjé pri mrtvoj. Za pomočti je že nê bílô. Petra sta dvá močniva dečka vu hišo odnesla, ga dolirazlěkla i na pôl mrtvoga v postel položila. To mrtvo so túdi vu hižo šteli odnesti, ali Herbert je kcojstôpo, jih je na strán potisno i vu svoje nároča je préjao to leško tēlo.

„Rězika, moja drága sirôta Rězika!“

Kak edno zdúhávánje so bílé njegove reči, gda je to dřevéno tēlo v hiši na postel položo.

Vúně, na svetlo mēsečno nôč so se znôva kniční obláki zbéráli, dešdž je záčo íditi. Natúra se je jókala za eden cvetěči mládi žitek. Z shoda se je nôva útra svétíla.

(Dale.)

Poravnavanje pokopališč.

Cintor, kak mesto počivanja naši odseljeni ljubeznikov, največ ljudstva vu poštvvanji drži, oskrbjuje. Vu dosta mesti prelêpo poravnane cintore vidimo, ništerni je takši, kak eden velki park i vu etakši lêpi naturni okrož nesêjo vò svoje mrtvece k počinki. Celò vu vèkši várašaj merkajo na poravnanje brútiva, ali žalost po največji vesnicaj je brútiv ešče dnesdén preveč zanemárjeni. Pa tisto mesto, štero telko skúz je vlážilo, gde naši ljubeznici počivajo i gde mí túdi bomo počivali, ne more biti zaraščeno z plevelom, ali kopnjem. Vrêmen je že ednòk, naj se vsaka vés gjéne i poravna svoj brútiv. Poravnanje nôvoga cintora je lahko delo, ali vu največ mesti je potrebno, naj vezdášnji, nepravilno núcani cintor preformálivamo tak, kak tò želê poštvvanje. Naj zdaj pokážemo na tò, kak bi se dalò tò poravnavanje doségnoti.

Te najprvi stopáj je tò, naj vsaka vés gjuléš drži (vu navzočnosti veški ženski kotrig) i na tom si poguči móduše poravnavanja. Gjuléš vòpovedati mora, ka pokápanje se nesmé semtá goditi pôleg lasne vòle, nego samo pó rédi. Što si naprê posebno mesto ščé zadržati, tisti gvúš no šumo pláča vu veško gaso. Tê pénezi se na poravnanje cintora morajo obrnòti. Pri pripetjê smrti te notrizglasitel k oskrbniki cintora ide, ki grobno mesto vu rédnoj liniji vòoznamèni.

Pri poravnánji je prvo delo notrivtálanje cintora. Edno glávno pòt je potrebno predvsem napraviti vu smeri dužave brútiva. Eta glávna pòt bojdí 2½ metra širòka. Z-glávne poti se lahko razvijajo na dêsno — lêvo stranske poti i eti bodo vòodlòčene pojedine parcele, posebno gorizrastšenim (približno 2 metra dúgi i 90 cm širòki grobi, od enovoga na vse stráne 60 cm vkraj). Dužina decé groba je 130 cm.

K glávnoj pòti z dêsne, lêve lepotična drêva, lepotično grmòvje nasadimo (bêla breza, japonska kutina, lepotični gloj, thuja, jesenov javor, forsythia, hibiscus).

Naj pa nebode zaman vse naše delo, zagradi túdi moramo cintor i vráta cój napraviti. Či naednòk nemamo pokritja, vsáko leto lahko eden falat zagravimo. Nájspodobnêša je 125 cm visika gráka zpletenoga droda, odzgoraj ešče dvá redá z pikastoga droda. Kre gráke vu 1 meterskoj dalečini od enovoga lahko nasadimo vsigdár zeléne mahonia-grmiče. Mahonia se nahitroma raz-

prestré i k pletenji véncov se lahko preveč dobro goripontica.

Po takšem poravnanji cintor lepò oskrbljeni vrt postáne i sami veščarje se čudíjejo i radújejo, ka ešče etakše je túdi mogòče. Naj pa brezsrčni ljudjé, dotično decá nečiníjo kvára vu lêpi delaj, po poravnanji se razglási, ka štokoli kakši kvár včini na brútivi, tisti se stórogo pokaštiga i ka roditelje so odgovorni za svojo deco.

Istino máš, prijáteo: onomi mrtveci je vse edno že, ka gde počivle. Ali tebi je nê vseedno. Tvoja skuza, tvoje srdcé od toga guči tam obri groba, ka šteroga si nateliko lúbo i šteri je nateliko tebé lúbo, tisti je vrêden edne korine od tébe...

Lêtno správišče Gustáv Adolfa Društva naše orsačke cerkve v Osijeku.

Ousvetek toga našega ljubézní správišča se je 19 ga zvečer ob 8-mi začno v navzočnosti prečast. g. púšpeka Dr. Poppa, kak predsednika društva i veči odposlancov z vseh senioratov naše cerkve. (Z našega seniorata sta Luthár Á. puconski düh., kak blagajnik društva i Škalič Š. lendavski düh., kak odposlanec seniorata tao zelá pri ósvetki.) Nazoči so bili túdi verniki te mále (350 düš) Osečke gmajne, tak ka se je cerkev napunila. Cerkev je bila lepo okrašena.

Nazoči bodoče so pozdravili najobprvim agilen šinjor šlavonskoga seniorata i osečki düh. Walter. Z toplimi rečámi so tolmačili veseljê svoje mále gmajne i so ogvúšali nás obri gostolúbnosti njéne. (Tá mála gmajna je više 100 gostom dála kšenki kvarteo skòz 4 dni. Posebno so se vòskázali v gostolúbnosti vréli sinovje odličnoga rojaka naše krajine, pokojnoga Szincz Lajoša, ki so nê samo 4 gostom dáli stan, nego so vedno 3 autoje meli pripravlene za vse goste.)

Po pozdrávi g. sinj. Waltera so g. púšpek zdignoli rêč i so z lêpimi rečámi pozdravili navzòče i zahválili gostolúbnost gmajne. Potem so bile napredávánja ništerni dühovnikov od njihove diaspore (raztorjenosti) i lêpe deklamácije decé od dela G. A. Društva. Zmês je popévála gmajna i 5 cerkveni korusov z rázni máli gmajn Slavonije i z Oseka. Tê cerkveni khoruže so se

več vör vozili po železnici i tó na svoje stroške, samo da notri pokážejo svojo delavnost i lütézen do svoje cerkvi i do G. A. Drúštva.

Vesélo dššopozdígávajóže je biló glédati, kak so se tē pesmárje z prosnoga národa vršénili, da se vöpokážejo. Midvá Prekmurca sva pa žalostniva bilá itak, ár sva si na tó mislila, keliko smo mi nazáj, kelko smo ešče dužni Gospodnomi Bógi i našoj cerkvi, da se pri nas nevē takše kaj vöpokázati, če tūdi so naše gmajne nē tak daleč edna od ove, kak tiste v Slavoniji.

Na drúgi dén, v nedelo je ósvetešnja Boža slúžba bila, pri šteroj je predgao eden velike znánosti ešče mládi dūhovnik z Beča, Dr. Krimm.

Pri božoj slúžbi so pá rázni cerkveni khorušje popévali, kak v soboto večér.

Po poldnévi ob pol 3 je biló tálanje dárov. Pred tálanjem so pesmi bilé, potem predávanje theol. profesora z Berlina Lic. Dr. Künetha. Potem so naš g. pššpek držali krátek ali srcé gibajóči odprtni govor i potem se je začnólo naznanilo zapisníkára G. A. D., D. May a cejskoga dūhovnika. (Sam je za volo bolezni nē bŭo navzóči, njegvo preveč interesantno naznanilo se je goriprečtelo.) Z naznanila zapisníkára i blagajnika Luthár Á. dūhovnika se je vido nášhaj i delo ednoletnoga prizadévanja našega orsačkoga G. A. Drúštva.

Z toga smo videli, da so se v preminóčem leti v rázni seniorátaj sledéči áidovi nabráli vküper (v oklepáji decé dár): Báčka 10400 D, (5061·5 D); v nemški faraj Drávské banovine 10200 D, (692·5 D); Syrmija 8100 (1243·75 D); Prekmurje 7391·10 D (1249·5); Savska banovina 6700 D (1334·25 D); Banat 3924·5 D (708·25 D); Bosnija 3295 D (1079·5 D); Beograd 3100 D (101 D).

Z toga se vídi, da či bi malo več vrélosti i briganja biló v nami, bi lahko prvi bilí i tē bi naše raztorjenosti, posebno Apače več dára dobile.

Dári so se potem razdelili, kak so tó odposlanci senioratski G. A. Drúštvo i g. Pššpek že v ednom razgovori v soboto (19 ga) popoldnévi naprē dolóčili. Luthár i Skalič dūh. sta se gori zelá za našo vu velikoj nevarnosti bodočo raztorjenost, Apače, da bi glávni dár, 14.000 Din dobila. Ali tó je itak ednoj srmaškój filláli v Bosniji (Branjevo) biló podeljeno za zidanje molitvárnice. Apače i Bingula sta dár tróšta 5.500—

5.500 Din dobile. Lendavska gmajna je 3000 Din podpore dobila na odpláćanje cerkvenoga dugá. Zvün toga je zagotovljen dár decé pridočega leta za Apače. Té dár je letos blúzi 10 000 Din zneso, dobila ga je Korače fil. gmajna v Bosniji. Itak je lépa i vsó zahtálnost vrédna podpora našoj raztorjenosti.

Po razdelitvi dára so bilé ešče pesmi, deklamácije i naprédávanje ništérni dūh. od diašpore. Od naše diašpore, od Lendave i Apače je lendavski dūh. Škalič meo naprédávanje v nedelo večér pri sküpnój večérji, gde so tūdi drúgi dūh. naprédávanje držali (šinjor Turek z Beograda, dūh. Klein z Mitrovice i drúgi).

Naprédávanje, štero je za volo poslúšávcov v nemškom jeziki moglo bidti, so nazóči bodoči dūhovnicke i drúgi z intereseranjem poslúšáli i ešče drúge dni so se ništérni preveč zanimali za naše razmere v Prekmurji. Namreč po ósvetki G. A. D. je ešče 2 dni dūhovnička konferenca bila. Pri dūhovn. konferenci zvün drúgi je naprédávanje meo Dr. Krimm z Beča, Dr. Küneth z Berlina je na žalost betežen gráto i nē je mogó naprédávanja meti.

Vsaki, ki je pri tom ósvetki v Osijeku tao vzeo, je lépe spómenke odneso z sebov domó. /ts.

Peter = pečina.

„Pridóči pa Jezuš vu krajino Cezareje Filipove, pitao je vučenike svoje erkóči: Koga mené právjio lŭdje bidti Siná človečega. Oni so pa erkli: Ništéri Ivana Krstitela, ništéri pa Elijaša, drúgi pa Jeremijáša, ali ednoga z prorokov. Nato njim veli: Vi pa koga me právjite bidti? Simon Peter pa odgovori i ercé: Ti si Kristuš Sin živoga Bogá.“

Peter je bio tak prvi, ki je to z jezikom jávno priznao zmed dvanájsteri, da je Jezuš Kristuš sin Bogá živoga. Tá církev je tak práva, štera je na té temelj — pečino zidana i vsáki poedinec, ki má tó Petrovo ogvúšanje, je kotri-ga té cčrke v nebésaj.

Tü nam svetlo právi sv. Dūh, da je pečina tó, ka je Peter priznao, tak nē Peter sam, kak takši, kak tó vči r. kat. cčrkev.

Da je tó tak, poglednimo ešče, ka právjio od toga cerkveni očevje, štere ešče dnesdén visiko cení rim. kat. cčrkev.

Sv. Ciril právi: „Mislim, da se pod rečjov pečina, smē popunoma gvúšno razmėti vera apoštolova.“

Sv. Hilarij púšpek piše: „Pečina je blagoslovljena i je edina pečina vere, štero je Peter priznao.“

Na tē pečini, tak na verevadiľuvánji je zozidana cērkev.

Sv. Auguštín, šteromi ide vsa čest takrátne vrste, právi: „Na toj veri, štera právi: „Ti si Jezuš Kristuš Sin živoga Bogá.“

Na tē pečini, štero si priznao, ščém svojo cērkev zozidati, ár je Jezuš Kristuš bio tá pečina.

Svétli očevje ono znamenito mesto: „Ti si Peter i na tē pečini zozidam svojo cērkev, nē so nigdar tak razmili; kak da je cērkev na Petra zidana, témveč na pečino, nē: super Petrum — nego super Petram. Tō je na verevadiľuvánje toga apoštola.

Što tak tō verje, ka je Jezuš sin Bogá živoga, i ka je vzeo na sēbe spodobnost človeka záto, naj reši človeka, tē je zidan na pečino, štere moč satanova ne bo premágala.

A. Thaler.

Rázločni máli glási.

Radostí glás. „Bōg je ohramba i moč naša, vu vsákom stiskávanji gotova pomōč nájdena.“ (46. žolt. 2.)

Pesmena kniga. Nemške gmáne naše orsačke cerkve so dōbile nōvo enotno pesmeno knigo. Pesmena kniga zdržáva 498 pesem; nadele Lutherov máli katekizem, Augsburgsko verevadiľuvánje, ločēci návuk med našov evangeličanskov i rim. katoliškov ino srbsko-orthodoksov cerkvov, nazádnje ešče molitvi i lekcije za vsákdenēšnje pobožnosti.

Počastitno pozvánje. Dánska králevska vláda je po jugoslávskom zvōnēšnjem ministrství pozvála našega orsačkoga púšpeka Dr. Popp Filipa kak gōsta dánske králevčine k 400 létnici notrispelanja reformácije v Dánijo. Ousvetnosti okt. 29—31. bodo vu Kopenhági. Dr. Popp púšpek tao vzemejo na ōsvetnosti z dvema predávanjama.

Banatski seniorat je okt. 19. i 20. v Pančevoji spominski svētek svetlio svojega 100 letnoga obstoja.

Proteštantna svetovna zvéza je letošnje svoje správišče v Podjebradi (Čehsko) mela septembra 21—23. Našo jugoslovansko Evangeličansko Cērkev so Dr. Popp púšpek zastopali.

Nov. 9. i 10. bode meo v Zagrebi tanáč naše orsačke cerkve sejo, na šteroj tūdi taovzemeta D. Heckel berlinski púšpek i D. Geissler generálni tájnik Gustáv Adoifa društva.

Samovolni dári. Na goridržánje Dúševnoga Lista: Temlin Štefan kurátor Šalamenci 2 D, Dr. Kūhár Aleks. prim. Ptuj 50 D, Škodnik Ana Francusko 20 D, Godina Ivan Šalamenci 2 D, Brelih Oton učitel Bogojina 20 D, Šiftar Dragutin krojač M. Sobota 40 Din. — Na nesprehlivi vėnec Luthárove Flisár Šarolte: Štubelj Miroslav — Benko Marija M. Sobota — Cankova 100 Din. — Na Dijački Dom: Šiftar Janoš učitel z tūvárišicov Brezovci 50 Din. — Topla hvála vsēm!

Turobni glási. Zádni mēsec so se z Pucanske fare odselili vu večnost: Poredoš Kata v Predanovci, stara 71 leto, vd. Kuzma Žuža, roj. Friškič v Brezovci st. 82 l., Šiftar Števan v Brezovci, st. 83 l., Goričánj Károlj v Polani st. 73 l., vd. Šinkec Eva, roj Vukan na Vaneči st. 72 l. i eden otrok v Predanovci. — Naj májo sladtek grobski sēn i blážno goristanēnje!

Dári na Dijački dom. Z M. Sobote g. Šiftár mlínar 25, g. Jarnovič Peter z-tūvárišicov 50 dinárov. — Ešče so darūvali: Z-Martjánec 66 kg. pšenice, z-Sodišinec 37 kg. pš., z-Mlajtinec 16 kg. pš., 8 kg. žita; z-Vančavési 15 kg. pš., z-Renkovec 14 kg. pš., z-Mōrski Petrovec 12 kg. pš., 5 kg. ž.; z-Črnelavec 16 kg. pš., 2 kg. ž.; z-Kūpšinec jedino Kočár Jožef 10 kg. pš., z-Veščice 16 kg. pš., z-Noršinec 18 kg. pš., 14 kg. ž., z-Gradišča 18 kg. pš. i 14 dinárov pēnez. Vsevkūp 238 kg. pšenice i 29 kg. žita. G. Kováts Števan so z 33 kg. pšenicov dopunili, tak da je vse vkūper 300 kg. dáno. Bodonska fara je do trē keblōv žita darūvala. — Jáko lépa hvála i Boži blagoslov za dobrovolne dáre! Letos je slab pōv bio i dōnok je nika zišlo pri dobri srdcáj na Dijački dom. Gospodin Bōg dáj blagoslov, da i oni, kí so letos nē mogli darūvati, na prišestno i oni tūdi kaj bodo meli na tē cil! (?)

Ka novoga? V Španiji uporniki pomali notrivzemejo celo držávo; zdaj so že obkolili Madrid, odkec rdeči bežijo na vse strani. Tūdi zláto národne banke so že odpelali v Francijo. Strašna bitka je bila v Toledi, gde je pár sto kadetov neverjetno junaštvo pokazalo. Tem junákom je sam Hitler čestitao. — V Búckeburgi v Nemčiji so 4. okt. meli velki kmečki svētek

(Erntedankfest), gde je Hitler i kmetijski minister 1 milijon kmetam držao govor od škodlivosti komunizma. — Angleži bojne ládje delajo, pa nê samo edno pár, liki včasi 42! Angleški letalec Swain je pobio višinski rekord v siratosfero s svojim balonom, ár je 15.230 m visiko prižao. — V Müncheni je 6. okt. mrô vogrski minister-ski predsednik Gömbös Gyula v 50 letnoj starosti. Pokojni, ki je bio močen evangeličan, je kak aktivni oficir službovao v Varaždini, Zagrebi i v drugi mestaj Savske banovine pred ujedinjenjem. Slobod so jemali prevzvišeni púšpek D. Dr. Raffay v spremstvi 47 evangeličanski duhovnikov. — V Varaždini so svetili 300 letnico varaždinske gimnazije. Na svečanost so prišli sam minister včenjá g. Stošovič kak zastopnik vláde. — Na drugo obletnico trgigčne smrti našega Viteškega kralja Aleksandra I. Jedinitela so se v vsej cerkvaj 9. t. m. obrđžale molitve. — V Beogradu je gotov novi parlament, ki je preveč lepa zgrádba, naprávljena po najmodernejšoj arhitekturi. V ništerni dvoránaj so podi iz gumija, pohišstvo je pa vse iz orehovega lesa. — Zákon za zaščito kméčki dugov dobi obvezno moč 1. novembra. Po tom zákoni se vsi dugovje v bankaj, ali posojilnicaj do 25.000 Din nižajzo na polovico tistim dužnikom, ki so pod zaščito. Dugovje nad 25.000 Din se pa bodo posebej obravnávali. K nižanji dugov prispeva Priviligirana agrarna banka v Beogradu 25%, pa vsáka banka, ali posojilnica túdi 25% iz svojega rezervnoga fonda, ali deinic. Privátni, obrtni ali trgovski dugovje se pa morejo popolnoma poravnati. Po tom zákoni bodo túdi „zaržnjene“ vloge vöplačüvali. — Slaba žétva je v Rusiji. — Japonska ščé bojno s Kitajci. — Znižana je 30% vrédnost francuskoga franka. Druge države (Šveiz, Čehoslovakija, Italija) spodobno so nižale vrédnost svoje zláte valute. — Grozen orkan je bio na Filipinski zátonaj, šteromi več sto lidí je na áldov spadnolo.

Pošta. Baní Vilma Francuško. Pismo i pesem prejéli. Ár spodobne vsebine veršúše smo že večkrát objavili v naši časopisaj, nemoremo skoron isto ponávlati. — Vukan M. i Kata Indiana; Novak M., Novak A., Deich T., Flisár Fr. Chicago. Vaše prijaznive redi smo rávno pri zaključenji ete numere prijali. V prišestnoj numeri več. Topeo pozdráv!

Marela.

Eden mladènc, ki je obisko svojo strino i gda je žé rávno odidti štéo, je zagledno, ka vünê deždž záča idti. V kôti je na pamet vzéo edno marelo. Štéo jo je vzéti i za dovolênje prositi, ka bi jo z sebov vzéo na pôt, ali ta žena je opázila

njegovo nakanênje, vkrajvzeme marelo i erčé na mladénca: „Nê, nê, tô marelo ne vzemi z sebov, že je 23 lét ka jo mam pa sam jo ešče nigdár nê dála na deždž ka bi se namočila. Ti me zarazmiš, či jo túdi tebi ne dam.“

So ljudjé, erčé k tomi Spurgeon, ki svoje vadlúvanje milújejo, kak eta žena marelo. Na visiko je poštüjejo, z velkov brigov je zdržavajo vu kakšem kôti, ali kak v omár zaprêto, ali na vôn je že neprineséjo vu žitka vihére. Šparajo je na vékše nesreče, kak na primêr na vméranje. Ali vu vsakdenêšnji žitek je že ne vzemejo z sebov, vu tom brezi vadlúvanja i vere hodijo, kak vu deždži brezi marele. „Ti túdi?“

Žofa.

Z živlénja ednoga šolskoga učitelja pobožne žené se pripovedáva sledéči dogôtek:

Eden dén zalecano pribiži vu hišo hlapica i erčé: „Gospá, ta sôsedova grda Žofa je že pá vu našem ogradčeki i kráadne to najlepšo šaláto.“

Gospá je hlapici zapovêdala, naj tiho bô i nikomi naj ne povê ni rêči. Za pár dni, gda so se šalátna betva vu glavô záprla, je narêzala edno košaro puno, dála jo je hlapici i njê erčé, naj tá nesé k sôsedovoj Žofi i njê naj povê, ka jo lepô dá pozdraviti i jo prosi naj pride té dni ednôk k njê.

Hlapici je tô nikak nê šlo v glavô, da tóvaji, ki kráadne ešče na krájo gor šenk se dá. Ali končno itak odnesé to šaláto. Gda je Žofa šaláto i glás dobila, je erdêča postánola, ali popoldnévi je prišla. „Záto sem vam poslála šaláto,“ erčé gospá, „ka mi gda té pazte na ográček, ár nikák mi v njega hodi krádnôt. Nê mi je telko za šaláto, nego več za ono dúšo, ki grešúje prôti sédmoj božoj zapôvedi i z tém vedno bliže ide vu skvarjênje.“

Žofa je trepetavši obečala, ka povê mozhé túdi, naj pázi na ográček. I od toga mao je šaláta nê več sfalila.

Na brzovláki.

(Jákostna pripověst.)

Brzovlák z velkov bistrôčov dráple v-noči. Žerjave iskre kážejo gdetá hiti. Za edno málo vöro de že na zádnoj štáci.

V ednoj máloj hižički trijé potniki sedijo. Zdá vidijo obprvim eden drügoga. Nepoznajo se medseboj. Te eden žnji se je ômurno vtôpo vu čtenjé friški novin. Miroven i brez skrbi se vidi, kak ki povôli pênež má.

Ta drüga je edna mláda gospá. Nemirovna je, ár se nestanoma gnézdí na sedelišči, tak se vidi, ka nehiti zadosta friško vlák k-njénomi cíli. Že bi rada doli stôpila z-vláka. Ali záto je zadosta dobre vôle.

Te trétji pôtnik zagvüšno miroven, túhi človek more biditi. Mirovno čté z-edni máli kníg i medtém se njemi obráz na drôvni posmeháva. Nikši čüden človek se vidi.

Ednôk se samo gori zglédne z-knig i k-potüvajúčim tívárišom se obrné: „Odpüščénje prosím za volo mojega pitanja, náj mi povêjo oni odkrito, ka je vašega žitka fundament ino blájženstvo?“

Na nenavádno pitanje se obá lékneta, ali včasi se njima skáže na obrázi interesántna náležnost.

Ka ká je mojega žitka fundament i blájženstvo, právi te prvi mirovno sedéči pôtnik? Fundament so mi pênezi, štere sem si z-paščlivostjov, z-poštením delom spravo, blájženstvo mi je pa lüdi poštvánje i prestímanje.

„I či vmerjéte? I...“ Na tó težko pitanje je že né znáo odgovorítí, samo se je málo kisílo posmeháo... Pôtníkojca je pa právla: „Mojega žitka fundament i blájženstvo je moja familia, móž i deca!“

„No pa či té zgübjíjo, njím ešče kaj ostáne?“

Tó pitanje je túdi obnêmilo to pítano gospô. Eden čásek so vsi mučali. Potom je pa ženska vzéla gori zgovárjanja nit. Tá se obrnovša k-tomi spítávajúčemi: Naj mi povêjo, ka je pa njihovoga žitka fundament i blájženstvo? Zaká se dá žnjíhovoga obráza doli prečtetí mirovnost, zadovolnost i blájženstvo? . . . „Mojega žitka skrovnost se v-ednom govôri povê vö: Jas sem z cêla mojega Odküpítela, Jezuš Kristuša.“ Kak so té reči povrgle njega vüsta, nánágli je čüti eden grozen durk, krič, smrtní

zdháv, potom pa tihoča. Vsi trijé so prišli tá, kama ednôk vsi priditi mámo, ki prvle, ki sledi, vu vekivečno prebiválišče. F. J

Ednôk je bio . . .

Tô se túdi dnesdén dostakrát zgodi; ali naj nikomi grebén ne povisne kak puráni, záto rájši povêmo ka: Ednôk je bio eden pobožen človek, tó je: eden od tákši, od šteri je v Lukáč ev. 18, v. 11. napisano. Té je nindri né falio, povsúd je tam bio, v cêrkví, pri molitvaj, na gyüléšaj, polovico sv. pisma je na pamet znáo, i modrívati je znáo obri vsakše stvári, vsákšega pitanja i odgovora. Pri tom je pa pozábo na svojo dužnost i kak ta reč právi: „šujster, ostani pri kopítí.“ I ka je ešče húše bílô, spozábo se je, ka sedem pojbov má, štere bi vzgájati trbelo, da bi žnjíh ká postanolo. Záto da je on né mislo na tó, pojbbe so ešče menje mislili na tó, nego na vsakšefele falotarijo, za šteri volo se jih je cêle krajine širina i dužina bojála.

Kak se je té pobožnják ednôk na edno posvečúvanje pelo, se vu vláki nájde z svojim fararom. „Ej, Bôg dáj, gospon farar,“ ercé na dühovnika, „kak je fájn, ka se midvá tak vküp nájdeva, jas že dugo, dugo mam na srci edno pitanje za vás, na štero mi zdá naj odgovoríjo.“

„Ká bi pa tó bílô?“

„Ka znamenüjejo oni sedem trombönt v Oznanosti knjigaj v 8. i 9. táli?“

„Ti sedem trombönt? Tó vam jas povem: Té znamenüjejo vaši sedem pojbov. Té so mi včera popoldnévi z svojim kričanjem i lármov na cesti glavô tak puno natromböntivali, ka sem komaj mogo moju predgo napravítí. I té vam bodo túdi vaše vühé na sôdni dén puno natromböntálivali z njihovov tožbov prôti vam, ka ste je né poštenêše vzgájali i posébnó, ka ste je po nedelaj püstili kak divjáčino okôli létati i falôtati.“

Ercé i na drügo strán se obrné i skôz okna vögléda. Te ov ga je túdi né več pítao. Či je tó ta práva pôt bila, z šterov bi ga na spoznanje njegove dužnosti pripeláo, nevêmo. I tó túdi nevêmo, či je pomágalo kaj. Ali vüpajmo, ka je!

Postani túdi tí, brat — sestra, vréli čtenjár našega Lista!

Reformácia na Angleškom.

Naprejdáva: SILVÁNUS.

(Nadaljavanje.)

Sledi, gda so ti kcoj glédajóči razodišli i Karla trúplo je vu škrinjo položeno, bi praj Cromwell osmrtnjenoga kralá glavô vu rôke vzéo, preglédávo i na visiko zdignovši pravo: „Močno tělo je bilo i dúgi zitek bi imelo.“ Anglija je zdá republika postánola i ta nájvišiša oblást je Cromwell-i bila dána, ki kak „protektor“ je do svoje smrti vladáro (1658) i razmo je Anglije zmožnost i poštenjé povzdignoti.

Imenitni i spominanja vrédni lŭdjé kršćanstva vu onom časi na Angleškom so bili ešče: John Búnyan i Rihard Baxter, obá pisátela nepremenlívi knig, štere se ešče dnesdén dosta čtėjo i vnógi blagoslov širijo, i tó: „Vandranje k Zioni“, od Bunyan-a i „Večni pokoj ti posvećeni“ od Baxtera. Nadale Georg Fox i William Penn, osnovíteli ti prijátelov, ali „Quäkeröv“ (to je: „ti trepetajóči“).

Georg Fox-a roditelje so siromašni bili. Oča njegov je prôsti tkálec bio, ki ga je v Rottingkam k ednomi ledrari dao za inaša. Njegova tiha i pokorna natúra je ešče bole ômurna postánola, gda so se njegovi prijáteli samo špotáрили žnjega, či jih je na poštenost i pobožnost opomíno. Vu velkoj žalosti i razburjenosti obri cěrkvi pokvarjene bivosti je vu molítvi isko obrambo i ednók je zavzéo glás dŭhá vu srci svojem: „Vidiš kak mládi i stári lŭdjé na nikoj idejo vu svojí násladnosti, ti je moreš pozábíti mláde i stáre i tŭhinec postánoti med njimi.“ Tak je zaostavo 1643 roditelje, rodbino i prijátelje i je prehodo zvékšega tála cělo Anglijo, iskajóči nikaj bógšega, Bógi prijetnéšega. Ali njegovo vandranje je puno nevôle i znotrášnje borbe bilô oklajeno. Bóg ga je teško varděvao, v odrási i v těli je spoj vkŭper spadno. I té naednók je pá zavzéo glás Gospodna: „Tvoje imé je notri zapisano vu Ágneca knige.“ Na eto, kak eden porob je záčo okóli hoditi predgajóči i obŭdjávajóči lŭdstvo na povrněnje i pokôro, vućěči národ, ka Bóg ne prebiva vu od rók napravleni cěrkvaj, nego človeče srcé more Boža cěrkev biditi, koga vu lŭbézni i dobri delaj more dićiti i vu odpovédanji vsě násladnosti, sam sebé zatájivši njemi slŭžiti. Dŭhovniki so samo podkŭpleni hlápci lastni interesov. Znotrášnji posvět dŭše je te nájvėkši zákon vadlŭvánja; te zno-

trášnji Kristuš, ki vu nami živé, on nás spraviča i posvećuje; te právi krst je nē zvodôv, nego krst sv. dŭhá na očišćávanje i odpŭšćávanje grěhov. Ta práva sv. večěrja je vživanje Jesuš Kristuša, ki je te z nebés dáni právi krŭh i ki se brezi zvŭněšnjega symbola vu veri more gorivzěti.

Právi kršćenik se more odtrgnoti od zemelske násladnosti, mōde; priségati i bojŭvati je za kršćenika nedovoljeno. Vsakšega človeka more lŭbiti ali pred nikom se ne kak hlápec ponižŭvati, ali kršćák zdigávati i vsakšemi samo „ti“ praviti.

Foxove predge vu tē změšani časaj so dober náshaj obŭdile i on sam je vu višiši krŭžaj na dosta násladnikov najšo. Že leta 1649 se je osnŭvilo „Drŭštvo prijátelov“, ali kak so jo njihovi protivniki zvali „Quäker-i“ (trepetajóči), ár z bojznosti i z trepetanjem so si šteli zveličanje spraviti i ár vu správiščaj je na njé ekstázno trepetanje prišlo. Za volo tákše navdŭšenosti so je zaprva sodnije dosta vu vŭzo vrgle, sam Fox je tŭdi večkrát bio zaprěti. Ednók, gda je pá v Londoni zaprěti bio, ga je Cronwell k sebi dao prizvati, ga je pogŭsto i pazljivo poslŭšno i na tŭ je dao prepovedati je na dale pregánjati, ár je mislo, ka etak náležě vtíša njé nadalnje razšŭrjavanje. Pri Boží slŭžbaj so zavrgli vse zvŭněšnje: popěvanje, čtenjé sv. pisma, predga je pri njih nē notri vpelana. Med tihom poslŭšanji so sedeli ti vkŭpzbráni; te dŭh, „ki piše, gde šćé“ je pobŭdo ednoga ali drŭgoga i včási tŭdi veče naednók na gućanje, ki so prorokŭvali.

Po časi so vedno več i več imeniti lŭdjé stŭpili vu „drŭštvo prijátelov“. Velki vpliv na šorš Quäkarov je meo William Penn (1644—1718), sin ednoga angleškoga admirála, ki kak mládi dečko se je pridŭžŭo k tomi drŭštvi. Oča ga je nikak nē mogo nazáj zadržati. Té ga je v Pariz poslo v dvor XIV. Ludvig kralá, gde se je posrećilo žnjega ednoga svetskoga človeka napraviti, ki je lŭbo vesélo prijátelstvo, lumpanje i svetsko veseljé. Ali méra je dŭnok nē najšo. Nazáj pridŭči je ednók pá čŭo ednoga predgara gućati, ki ga je že vu mladosti tak globoko geno. Té je zdaj od vere gućo, štera ete svět obláda i od vere, štero ete svět obláda. Tá predga je odlŭčna bila za njega i zdá je notristŭpo vu drŭštvo Quäkerov. Dosta pregánjanja je zatrpó, posebno pa od svojega očé, ali on je nē popŭsto. Pri očé smrtnoj posteli se je vŭzméro žnjim, ki ga je nazáj postavó za svojega herbaša,

po kom je veliko imánje zadôbo. Z tém je tüdi te král Karl II. Penna dužnik gráto, komi je oča njegov dosta pënez posôdo i gda njemi je král në meo zkém nazáj pláčati, mésto pënez njemi je v Ameriki v Delovare velki falat zemlé dao. Penn i ti pregánjani Quäkeri so se zdâ tá pre-selili i tak se je osnôvila pod angleškom vladárstvom bodôča držáva Pennsylvánia z glávniim várašom Philadelphlia (Bratinska lübézen), gde so Quäkeri popolno veresloboščino vživali. Z tém se je položo fundament Amerikanski Zjedinjeni držáv (U. S. A.) Tü je vsakši lahko priznao svoje vadiľvánje pod pogojem, „ka ne bô na hñdi, gnñsni način špotáro i gučo od Bogá i Kristuša, od sv. pisma ali od vadiľvánja i da ne bô škô-do jákomi oponášanji i svojemi bližnjemi. V Pennsylvániji se je začnolo gibanje za oslobodjenje robslugov, za štero je že Fox dosta delo. Penn je leta 1718 skončo svoj nevôl i pregánjanja pun plemeniti žitek i dosta je pomagao na vzdiganje amerikanski držáv, nájbole pa z tém ka je popolno veresloboščino dao vsakšemi.

Preveč interesantno se je nadale z Búnyan Jánoša spomenôti, kí se je 1628 v Ráhe, pôleg Beiforda narôdo. Vu siromašnoj stávi je samo do vesničkoga špenglarstva znao priditi i od vési do vési hodéči je stáre kotle i piskre krpo i pri tom je strašno razvüzdani žitek vodo. Strašno je psüvo i preklinjávo i lüdje so ga kak zapelávca preveč mrzili. Sledi je za vojáka stano v Cromwellov šereg, gde se vnôgo poštenoga zgrabilo na njega. Lübézen k ednoj pobožnoj deklini z edne poštene familije ga je rešila od totálne pokvarjenosti. Tá deklina njemi je sledi žena grátala. Njéna skrb za dúšo njegovo, njéni plemeniti žitek i njéna rána smrt so ga preborile. Povrno se je z svoji vnôgi gréhov i lübézen k Jezuší je vu njem tak velka bila, ka je sledi vnôgim za blagoslov postano. Po čtenjê sv. pisma i po dúhli je mér i radost zadôbo, i svedočo je od Bogá i Kristuša z velikim veseljem. Ali gda je od toga odkrito svedočiti po Cromwella smrti prepovédano bilô, — je Búnyan preci vu vôzo bio vrženi, rávno kak se je obdrúgim oženo, z ednov k prvoj ženi vu vsém táli spodobnov pobožnov samicov, kí je od njegove prve ženitvi četvéro decé vzéla vu svojo skrb, od šteri je te nájmlájši popolnoma slêpi bio. Njé nevôle, brige i siromaštvo je veliko bilô, dônok je në štêla,

ka bi si Bunyan po zatajítvi vere sloboščino spravo. „On nemre i nesmi odvrti predganje“, je právla sodnikom, „ár dúh Boží guči po njegovi vústaj.“ Tak je Bunyan puni dvanájset lét (1600—1672) vu vôzi zaprêti. Dônok eden dober páznik se je smilüvo nad njim i ga je skrivomá večkrát vöpüsto poglédnot svojo ženo i deco. Vu toj vôzi je Bunyan napiso knige „Kršćenika vandranje“, štere so preveč interesantne i zvékšega tála na vsakši europski jezlk prevodjene. Gda se oslobodo z vôze, je njegvo poštenjé pred lüdmi preveč naraslo. Njegove lüdne predge so zadôbile národa lübézen i občüdúvanje ti zevčeni i môdri. Il. Karel král je ednôk Dr. Owena pito: „Ste vi mogôče tüdi hodili toga drotoša poslušat?“ Na tó njemi je ete odgovoro: „Ja, Veličanstvo, jas bi tá dao vso mojo zevčenost, či bi tak znao predgati, kak té drotoša.“ Tak je Bôg Bunyana prôsto i slabo bivost na cimpranje svojega králestva obrno, ár Boža nespametnost je vékša od vsê človeče môdrosti.

Ali vržmo ešče eden pogléd na Irsko i Škótsko. Kralica Elizabeta je ponôvno proteštantske dühovnike pošilala na Irsko, šterim so eti dáčo i desétek mogli dávatí, ali Irci so në šteli gorivzêti vadiľvánje svoji obtežitelov i protivnikov i tak so tüdi pápinci ostanoli.

Na Škótskom, štero je te ešče samostojno králevstvo bilô, je Luhera i Melanchtona eden vučenik Patrik Hamilton položo fundament reformáciji. Ali 1527. je bio na grmádi zežgáni, šteri šorš je tam tüdi drúge proteštante doségno.

Tak je Škotske právi reformátor John Knox bio. Po njem i njegovi prijátelaj je prišo evangelium do obládnosti, či bár ka je králevska vláda njim velki protivnik bila. Králá môč je na Škotskom že od nigda mao slaba bila, šteroga zrok je z tála vu tom bio, ka so plemenitáši strašno velka imánja i grñnte meli, z tála pa, ka sam národ se je vedno na sloboščino trô i në nagno pod járem. Z etim nagibom je Knox privézo Kalvina návuk, ár je njegov vučenik bio v Genfi. Eden zgodovinar etak piše od Knoxa: „Eden kalvinist, kakšega je zvôn Kalvina në bilô, nepokárani vu svojoj čistosti i poštenosti kak tüdi vu živlénji, eden predgar kak njegov vučitel sam, sličén k ednomi stároga zákona proroki.“

(Dale.)

*Najbolje čete se očuvati
od prehlade*

*ako
nabavite*

TIVAR
NEPROMOČIVI
HUBERTUS

TIVAR ODIJELA

Molitve v šoláj.

Ministerstvo včenjá je 28. aug. 1936. O. N. br. 50996 odločilo, ka se po vsej osnovni i srednji šoláj enotna molitev moli pred i po včenjê, ne gledoč na to, kakše vere deca hodi v šolo.

Po tom pravilniki eden vučenec eto molitev moli pred včenjom:

„Začni, prosimo, Gospod, naša dejanja s svojim navdihovanjem in spremljaj jih s svojo pomočjo, da se vse naše molitve in vsa naša dela vselej po tebi začno in po tebi končajo, Stvarniku v čast, roditeljem v veselje in domovini v korist.“

Po včenjê:

„Zahválimo te, vsemogoči Bog, za vse tvoje dobrote, ki živiš in kraljuješ na vekov veke. Amen.“